7/4653

T.C.
DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI
Kuzeydoğu Akdeniz Genel Müdür Yardımcılığı

Sayı : 156.22/2005/KDGY/32936
Konu : Soru Önergesi

16 Şubat 2005

SÜRELİ - ÇOK İVEDİ

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 18.01.2005 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4653-8874/27541 sayılı yazıları.

İlgi yazıları ekinde bulunan İstanbul Milletvekili Sayın Emin Şirin'in (7/4653) esas numaralı yazılı soru önergesinde konu edilen Avrupa Birliği Nezdindeki Daimi Temsilcimizin AB Konseyi Genel Sekreteri ve AB Ortak Dış ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisine hitaben Kıbrıs'a ilişkin olarak yazdığı 28 Ekim 2004 tarihli mektupta, "29 Ekim 2004 günü Roma'da imzalanacak olan belgelerde Ada'daki mevcut durumu yansıtmayan ifadelerin yer aldığı" vurgulanmış, "Kıbrıs sorununda bir çözüme ulaşılmamış olduğundan 1 Mayıs 2004 tarihinde Bakanlığımızca yapılan açıklamaya da atıfta bulunulmak suretiyle Türkiye'nin GKRY'ne yönelik tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı" kayda geçirilmiştir. Mektupta ayrıca "AB'nin Ada'da adil ve uygulanabilir bir çözümü desteklemeyi sürdüreceğinden tereddüt duyulmadığı ve AB Konseyi'nin Kıbrıs Türklerine yönelik olarak 26 Nisan 2004 tarihinde aldığı kararlarını daha fazla gecikmeden hayata geçirmesinin ümit edildiği" hatırlatılmıştır.

Mektupta GKRY'ye ilişkin tutumumuz bağlamında atıfta bulunulan 1 Mayıs 2004 tarihli açıklamanın Türkçe ve İngilizce metinleri ilişikte sunulmaktadır. Görüleceği üzere açıklamada, "16 Nisan 2003 tarihli Katılım Andlaşması uyarınca AB'ye katılan tarafın yalnızca Ada'nın Rum kesimi olduğu, zira sözkonusu Andlaşmanın Ada'nın siyasi ve hukuki bölünmüşlüğünü esas alarak birleşik bir Kıbrıs'ın AB'ye üye olmasına imkan vermediği, böylece uluslararası bir sorunun AB'ye ithal edildiği, Rum tarafının Kıbrıslı Türkleri veya Kıbrıs'ın tamamını temsile yetkili olmadığı, Rumların Kıbrıs Türkleriyle eşit statüye sahip olduğu, "Kıbrıs Cumhuriyeti"nin Kıbrıs Türklerine zorla empoze edilmeyeceği, Kıbrıs Türklerinin kendi ülke sınırları ve anayasal düzenleri içerisinde örgütlenmiş bir halk olarak hükümet etme yetkisini ve egemenliklerini kullanmakta olduğu ve Türkiye'nin KKTC'yi tanımaya devam edeceği" kayda geçirilmiştir.

Saygılarımla arzederim.

Abdullah GÜL
Başbakan Yardımcısı

Ek: 1

7/4653

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI AÇIKLAMASI

1. 1 Mayıs 2004 tarihinde Avrupa Birliğine 10 yeni üye katılacaktır. AB'ye yeni üye olacak olan „Kıbrıs"ın kendine özgü durumu, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'nin, BM Güvenlik Konseyi tarafından onaylanan 1 Nisan 2003 tarihli raporunda şu şekilde tespit edilmiştir: „Kıbrıs, bir uluslararası ihtilafa konu olması ve bu durumuyla Güvenlik Konseyi'nde daimi bir gündem maddesi teşkil etmesi itibariyle AB adayları arasında kendine özgü bir konumda bulunmaktadır."

2. Adanın yeniden birleştirilmesine yönelik olarak kapsamlı çözüme ulaşma çabaları, BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonu çerçevesinde 1999'dan bu yana devam etmiştir. Bu gayretin temel hedefi, Kıbrıs Türk tarafıyla Kıbrıs Rum tarafının kapsamlı bir çözüme ulaşmaları ve Kıbrıs'ta yeni bir düzen yaratılması olmuştur. 1 Mayıs 2004'ten önce bir çözüme ulaşılmasının, ilgili tüm taraflar ile uluslararası barış ve güvenliğin yararına olacağı düşünülmüştür. Bu yaklaşım, Kıbrıs'ın AB'ye 1 Mayıs 2004'te birleşik olarak girebilmesinin yegane yolu olarak öngörülmüştür.

3. Avrupa Birliği birleşik bir Kıbrıs'ın katılımı yönündeki tercihini güçlü bir şekilde müteaddit defalar dile getirmiş, BM Genel Sekreteri'nin iyiniyet misyonuna olan desteğini belirtmiş ve böyle bir sonucu teşvik etmek üzere somut taahhütlerde bulunmuştur.

4. 31 Mart 2004'te İsviçre'de yapılan son görüşmelerde, BM Genel Sekreteri, ayrı ve eşzamanlı referandumlarla onaylanmak üzere taraflara iletilen Kıbrıs sorununun kapsamlı çözümü hakkındaki planı, Kıbrıs'taki iki taraf, Yunanistan ve Türkiye ile yakın istişare halinde tamamlamıştır.

Kuruluş Anlaşması, federal hükümet ile Kıbrıs Rum Devleti ve Kıbrıs Türk Devleti olarak iki kurucu devletten oluşan, yeni bir iki kesimli ortaklık esasına dayalı Birleşik Kıbrıs'ın kurulmasını öngörmüştür. Anlaşmada, „Kurucu Devletlerin eşit statüde olduğu, her birinin kendi ülke sınırları içinde yetkisini icra ettiği" hükmü yer almıştır.

Ayrıca, Kuruluş Anlaşması'nın Temel Maddeleri, „Kıbrıs'ın Kıbrıslı Rumların ve Kıbrıslı Türklerin ortak yurtları olduğunu ve yekdiğerinin ayrı kimliğini ve bütünlüğünü tanıdıklarını ve aralarındaki ilişkinin bir azınlık çoğunluk ilişkisi değil, hiçbir tarafın diğeri üzerinde yetki ve otorite iddiasında bulunamayacağı bir siyasi eşitlik ilişkisi olduğunu" öngörmüştür.

5. AB Komisyonu, İsviçre'de müzakerelerin son aşamasında hazır bulunmuş ve kapsamlı çözüme ilişkin AB taahhütleri hakkında taraflarla AB Komisyonu arasında anlaşmaya varılmıştır.

Anlaşmaya varılan metinde, „AB'nin temel ilkelerinin, Kıbrıs'ta yeni bir durumu öngören ve barış içinde AB'ye katılımına imkan tanıyan Kuruluş Anlaşmasında ifadesini bulmuş" olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu çerçevede, „Kıbrıslı Rumlarla Kıbrıslı Türklerin siyasi eşitliği ve iki kurucu devletin eşit statüsü" de vurgulanmıştır.

6. Kıbrıslı Rumlarla Kıbrıslı Türklerin asli kurucu yetkilerini kullanmalarına ve özgür ve demokratik, ayrı ayrı ifade edilmiş ortak iradeleriyle bir çözümü kabul etmelerine imkan tanımak üzere, kapsamlı çözümün eşzamanlı ve ayrı olarak referandumlara sunulması hususunda mutabık kalınmıştır.

7. Referandumlar Kıbrıs'ta 24 Nisan'da düzenlenmiş ve Kıbrıslı Türklerin büyük çoğunluğu, BM Genel Sekreterinin, Kıbrıs'ın 1 Mayıs 2004'te AB'ye birleşik olarak girmesine imkan tanıyacak olan çözüm planı lehine oy kullanmıştır. Buna karşılık, Kıbrıslı Rumlar planı yüzde 75'lik bir çoğunlukla reddetmişler ve birleşik bir Kıbrıs'ı AB'ye sokma yönündeki çabalar böylece başarısızlığa uğramıştır. Sonuç olarak, BM Genel Sekreteri'nin kapsamlı çözüm planı, ilgili hükümleri uyarınca geçersiz ve hükümsüz kalmıştır.

Kıbrıs Türk halkı asli kurucu yetkisini kullanmış, saydam ve demokratik bir referandum yoluyla, birleşik Kıbrıs'ın kurucu ortağı olarak AB içinde siyasi geleceklerini görme arzusunu ifade etmiştir. Gelinen aşamada, AB'nin, Kıbrıs Türk halkının gerçek ve özgür irade beyanını kabul etme ve bunun gereğini yerine getirme yükümlülüğü ortaya çıkmıştır.

24 Nisan 2004 tarihinde Kıbrıs'ta ayrı ayrı ve eşzamanlı gerçekleştirilen referandumlar Ada'da iki ayrı halkın varolduğu ve birinin diğerini temsil etmediği gerçeğini teyid etmiştir. Bu itibarla, çözümün her iki tarafın rızasına dayanması gerektiğini gözardı eden ve Ada'nın tamamının tek bir otorite tarafından temsil edildiği yönündeki iddialar mesnetsidir.

8. Bu durum ve gerçekler ışığında, 16 Nisan 2003 tarihli Katılım Andlaşması uyarınca 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye katılacak olan yalnızca Rum tarafıdır. Zira, 16 Nisan 2003 tarihli Katılım Andlaşması, Ada'nın siyasi ve hukuki bölünmüşlüğünü esas alarak birleşik bir Kıbrıs'ın AB'ye üye olmasına imkan vermemektedir. Böylece, uluslararası bir sorun Avrupa Birliği'ne ithal edilmiş olmaktadır.

9. 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye katılacak olan Rumlar, Kıbrıs Türklerini veya Kıbrıs'ın tamamını temsil etmeye yetkili olmadıkları gibi, eşit statüye sahip Kıbrıs Türkleri veya Kıbrıs Adası'nın tamamı üzerinde yetki veya egemenlikleri de bulunmamaktadır. „Kıbrıs Cumhuriyeti" Kıbrıs Türklerine zorla empoze edilemez. Kendi anayasal düzenleri altında ve kendi sınırları içerisinde örgütlenmiş bulunan Rumlar, Kıbrıs Türklerini veya Kıbrıs'ın tamamını temsil eden yasal hükümet olarak kabul edilemez.

10. Kıbrıs Türkleri, kendi ülke sınırları ve anayasal düzenleri içerisinde örgütlenmiş bir halk olarak, hükümet etme yetkisini ve egemenliklerini kullanmaktadırlar. Türkiye, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımaya devam edecektir.

11. Güney Kıbrıs'ın AB'ye girişi Türkiye'nin 1960 Anlaşmalarına dayanan Kıbrıs üzerindeki hak ve yükümlülüklerine hiçbir şekilde haleldar edemez

12. Türk Hükümeti'nin Rumların kapsamlı çözüm anlaşmasını reddetmeleri sonucunda ortaya çıkan siyasi ve hukuki durum ve koşullara ilişkin resmi tutumu, bu temel mülahazalara ve hukuki ve siyasi gerçeklere dayanmaktadır."

7/4653

STATEMENT BY THE MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF TURKEY

1. Ten new members will be joining the EU on 1 May 2004. The unique case of Cyprus, which will become a member of the EU, is recognized in the report of the UN Secretary General of 1 April 2003, which was endorsed by the UN Security Council, in the following terms: „Cyprus is unique among EU candidate countries as a standing item on the Security Council agenda and emerging from a context of conflict."

2. The last round of efforts to reach a comprehensive settlement to reunify the Island was conducted under the good offices mission of the UN Secretary General since 1999. The main objective of this endeavor was to enable the Turkish Cypriot side and the Greek Cypriot side to reach a comprehensive settlement and bring into being a new state of affairs in Cyprus. It was considered that such a solution before 1 May 2004 would be in the interest of all concerned, and in the interest of international peace and security. It would have constituted the only means by which Cyprus could enter the European Union united on 1 May 2004.

3. The European Union has repeatedly expressed its strong preference for the accession of a reunited Cyprus and its support to the good offices mission of the UN Secretary-General and has made specific commitments to encourage and promote such an outcome.

4. During the final round conducted in Switzerland on 31 March 2004, the UN Secretary-General finalized the plan on the comprehensive settlement of the Cyprus problem to be submitted on each side for approval at separate and simultaneous referenda, in close consultation with the two parties in Cyprus and with Greece and Turkey.

The Foundation Agreement envisaged the establishment of a United Cyprus, based on a new bizonal partnership, with a federal government and two constituent states, namely the Greek Cypriot State and the Turkish Cypriot State. It is stipulated that „the Constituent States are of equal status, each of them exercises its authority within its territorial boundaries."

Furthermore, the Main Articles of the Foundation Agreement envisaged that „the Greek Cypriots and the Turkish Cypriots affirmed that Cyprus is their common home and acknowledged each other's distinct identity and integrity and that their relationship is not one of majority and minority but of political equality, where neither side may claim authority or jurisdiction over the other."

5. The EU Commission was present at the final stage of the negotiations in Switzerland and the EU commitments with regard to the comprehensive settlement were agreed upon between the parties and the EU Commission.

In the agreed text it was explicitly stated that „the basic principles of the EU have found their expression in the Foundation Agreement which introduced a new state of affairs in Cyprus and allows its peaceful integration into the EU." In this context, „the political equality of Greek Cypriots and Turkish Cypriots and the equal status of the two constituent states" were also underlined.

6. It was agreed to put the comprehensive settlement to separate simultaneous referenda, in order to enable the Turkish Cypriots and Greek Cypriots to exercise their inherent constitutive power, and adopt a settlement by their free and democratic, separately expressed common will.

7. The referenda were held in Cyprus on 24 April and overwhelming majority of Turkish Cypriots voted in favor of the UN Secretary-General's settlement plan which would have allowed for a united Cyprus to join the EU on 1 May 2004. However, the Greek Cypriots rejected it with a 75 percent majority, and efforts to allow a unified Cyprus to join the EU thus failed. In consequence, the Comprehensive Settlement Plan of the UN Secretary General has become null and void, in accordance with the relevant provisions of the Plan.

The Turkish Cypriot people have exercised their inherent constitutive power and expressed, through transparent and democratic process of referendum, their wishes for their political future within the EU as constituent partner of a united Cyprus. It is now incumbent on the EU to acknowledge and act upon the free and genuine expression of the will of the Turkish Cypriot people in this regard.

The separate simultaneous referenda held in Cyprus on 24 April 2004 underline the fact that there exist two separate peoples on the island, neither of which represents the other. Consequently, it would constitute an untenable claim that there is a single authority to represent the whole island, disregarding the reality that any solution on the island requires the consent of both sides.

8. In view of these facts and circumstances, it is only the Greek Cypriots who will enter the EU on 1 May 2004 under the terms of the Accession Treaty of 16 April 2003, which was based on a political and legal situation of a divided Island and consequently does not allow for accession of a united Cyprus to the EU. Thus, an international conflict is inevitably being imported into the European Union.

9. The Greek Cypriots, who will join the EU on 1 May 2004, have no authority to represent the whole of Cyprus or the Turkish Cypriots. They cannot claim authority, jurisdiction or sovereignty over the Turkish Cypriots, who have equal status, or over the entire Island of Cyprus. They cannot impose the „Republic of Cyprus" on the Turkish Cypriots. Thus, the Greek Cypriots who organized themselves under their own constitutional order and within their boundaries cannot be the legitimate government representing the whole of Cyprus and the Turkish Cypriots.

10. Turkish Cypriots, as a people who organized themselves under their constitutional order within their territorial boundaries, exercise governmental authority, jurisdiction and sovereignty. Turkey's recognition of the Turkish Republic of Northern Cyprus will remain unchanged.

11. The accession of Southern Cyprus cannot prejudice in whatsoever manner the rights and obligations of Turkey regarding Cyprus under the 1960 Treaties.

12. The official position of the Turkish Government on the political and legal situation and circumstances that have arisen as a result of Greek Cypriot rejection of the comprehensive settlement is based on these fundamental considerations, and legal and political facts."